

Guia de bones pràctiques per dissenyar i estructurar un curs a ATENEA

Un **curs a ATENEA ben dissenyat i estructurat millora l'experiència d'usuari i potència l'aprenentatge** beneficiant tant al docent com l'alumnat, optimitzant temps i millorant resultats. A continuació, proposem una sèrie de recomanacions per crear entorns d'aprenentatge intuïtius, atractius i responsius, reduint la "fatiga per scroll" i optimitzant la usabilitat amb menús dinàmics i un disseny adaptatiu.

Et presentem un seguit de consells bàsics (versió PDF) a tenir en compte per guiar-te en el procés de millora de presentació dels teus continguts docents:

Les nostres recomanacions

[1] Pensa en quina és la millor organització

L'estructura influeix directament en la claredat, l'accessibilitat i la motivació de l'estudiant. Triar l'estructura adequada no només facilita la navegació i l'aprenentatge, sinó que també et pot ajudar a gestionar millor el curs com a docent.

- **Per temes.** Ideal quan el curs es basa en blocs temàtics ben diferenciats. El docent pot actualitzar o ampliar temes de manera modular i l'alumne pot localitzar fàcilment el material relacionat amb un concepte concret.
 - **Cronològic.** Ideal quan el curs té una seqüència temporal clara (setmanal o per sessions). El docent ajuda l'alumne a planificar i a fer un seguiment del progrés del curs i l'estudiant sap en tot moment què toca fer i quan, afavorint l'autonomia i la regularitat en el seguiment del curs.
 - **Per tipus de contingut.** Ideal quan el curs té molta varietat de formats (teoria, problemes, laboratori, etc.) i es vol oferir una entrada ràpida a cadascun.
 - **Per subseccions de curs.** Ideal quan es busca una major flexibilitat i granularitat en l'organització del contingut del curs, ja que permet dividir temes grans o mòduls complexos en unitats més petites i manejables i ofereix una jerarquia visual clara, reduint la necessitat de fer "scroll" infinit.
-

[2] Millora la navegació

Un disseny clar i coherent redueix la **càrrega cognitiva** de l'estudiant i simplifica la gestió per al professorat. Aplica una jerarquia lògica i visual a tots els elements.

- Crea una **interfície clara i senzilla** amb un disseny net i menús fàcils d'entendre, tenint cura de mantenir una coherència visual.
- Anomena els recursos i activitats amb **títols entenedors** (per ex., Tema 1. A...) i comença el nom amb un **verb d'acció** (ex. "Envia el teu assaig") per clarificar l'expectativa.
- **Incrusta** contingut multimèdia o documents rellevants (en lloc d'enllaçar-lo) per mantenir l'alumnat dins el flux del curs. L'alumne no ha de canviar de pestanya o finestra per veure el material, mantenint-se dins de l'entorn del curs.
- Fes un **ús estratègic de l'índex de continguts** (títols a les àrees de text i multimèdia) i personalitza els **blocs del menú** dret esborrant els innecessaris i afegint-ne de nous.
- **Redueix l'efecte "scroll"** i evita la fatiga visual. Compacta la informació en contenidors que l'organitzin lògicament. Utilitza els recursos Pàgina, Llibre o Carpeta. Aplica H5P (Columna, Acordió) o Etiquetes amb imatges enllaçades al material o activitats (via recursos sigil·losos).

[3] Garanteix l'accessibilitat

Garanteix que TOTS els estudiants puguin accedir als continguts i activitats: un disseny accessible és un disseny per a tothom.

- **Comprova l'accessibilitat** amb el verificador d'accessibilitat de l'editor quan hagis de fer servir molts colors.
- El text ha de tenir prou **contrast** amb el fons (negres sobre blancs, etc.).
- Si utilitzes **colors** per indicar informació (com "el vermell és incorrecte"), afegeix també **icones** o **text explicatiu**.
- Proporciona **text alternatiu** o **descripcions per a totes les imatges**. Escribe descripcions útils a l'atribut alt de les imatges (p. ex., "Gràfic de l'evolució del PIB del 2000 al 2020").
- Usa **noms d'enllaç descriptius** en comptes de l'URL complet.
- Ofereix **subtítols o transcripcions dels vídeos**. Si comparteixes vídeos, afegeix subtítols o un document amb la transcripció per facilitar-ne l'accés a persones amb dificultats auditives.
- **Puja documents accessibles**. En arxius PDF o Word, utilitza estils de títol, taules ben estructurades i descriu els enllaços ("Guia del curs" en lloc de "Clica aquí").
- **Adapta el teu curs a diferents dispositius** (*Responsive Design*). Assegura't que el curs funcioni correctament en ordinadors, tauletes i mòbils.

[4] Inclou una benvinguda al curs

Una **benvinguda al curs** és el primer punt de contacte. Com a docent, podràs establir des del principi el to, les expectatives, i una breu navegació per allò que trobaran i als teus alumnes els ajudaràs a sentir-se immediatament connectats amb el curs. Pots incloure un breu text a l'inici de la pàgina del curs, usant una etiqueta o el resum de la secció, que contingui, per exemple:

- una salutació càlida
 - una frase que engresqui a l'aprenentatge
 - una indicació clara de "Què has de fer ara" (p. ex., "Llegeix la Guia del curs" o "Presenta't al fòrum")
 - un vídeo curt de benvinguda del docent per humanitzar el curs.
-

[5] Inclou una presentació de l'assignatura

Inclou una **presentació de l'assignatura** amb la finalitat de deixar clar l'objectiu del curs des del primer moment, reduint la incertesa i facilitant l'organització i planificació. Els estudiants necessiten entendre què es farà, com es farà i què s'espera d'ells.

Aquesta introducció **no ha de ser una repetició de la guia docent**, un document llarg, tècnic i institucional que molts estudiants no llegeixen amb atenció, sinó un complement orientador i motivador. En aquesta presentació hi pots incloure la **metodologia**, els **critèris d'avaluació**, el **calendari de lliuraments**, les **eines que s'utilitzaran**, etc. i ho pots fer a través d'una presentació (PPTX) o una activitat *H5P Course Presentation*.

[6] Inclou una planificació amb la temporització de continguts i activitats

Una **bona planificació amb temporització** és la columna vertebral de qualsevol curs virtual. Al docent li és més fàcil la planificació i el seguiment del progrés i l'estudiant sap, d'un cop d'ull, què ha d'aprendre i on es troba, reduint la incertesa i l'ansietat.

A ATENEA, tens diverses maneres de fer-ho, combinant diferents recursos i configuracions.

- Activitat *H5P Timeline* (**Línia del temps**). Aquesta és una de les millors eines per mostrar visualment la temporització, ja que ofereix una vista cronològica, dinàmica i molt clara del curs sencer.
 - **Bloc "Calendari del curs"**.
 - **Bloc "Esdeveniments pròxims"**. La millor eina de recordatori automàtic, ja que quan afegeixes dates de venciment o data límit a les activitats (tasques, qüestionaris, etc.), el bloc les recull automàticament i les mostra, ordenades cronològicament.
 - **Bloc "Progrés de la compleció"**. Requereix que configuris la "Compleció de l'activitat" (manualment, per visualització, per nota, per lliurament, etc.) a cada activitat i recurs planificat.
-

[7] Optimitza la gestió de terminis i avaluació

La claredat en les dates de lliurament i les expectatives d'avaluació són fonamentals per a reduir l'ansietat de l'alumnat i simplificar l'administració docent.

- **Garanteix que TOTA activitat amb data d'entrega (tasques, qüestionaris, fòrums avaluats) estigui correctament configurada** per aparèixer automàticament al Calendari. Utilitza el calendari de Moodle i el Bloc de pròximes activitats i l'*H5P Timeline* per a dates de contingut important no avaluat.
- Proporciona eines visuals i automàtiques perquè l'alumnat pugui fer un seguiment del seu propi progrés al llarg del curs. Activa i utilitza el **Bloc "Progrés de la Compleció"** o **"Estat de**

finalització de l'activitat" (la icona de *check*).

- Ofereix una visió completa i clara del sistema d'avaluació de l'assignatura, incloent-hi elements que no estiguin vinculats a activitats directes d'ATENEA. **Configura el Llibre de Qualificacions** de manera lògica i accessible i inclou elements no vinculats a activitats.
-

[8] Fomenta la interactivitat i l'aprenentatge actiu

El curs virtual ha de ser un espai de construcció col·laborativa, no només de consum de continguts. **La interacció i l'aprenentatge actiu milloren la retenció i la connexió entre la comunitat d'aprenentatge.**

- Tria l'eina que millor s'adapti a l'objectiu pedagògic. Substitueix lectures passives per activitats d'interacció, col·laboració o avaluació formativa. Exemple:
 - **Fòrum** (debats, reflexió)
 - **Wiki** (creació col·laborativa, síntesi)
 - **Lliçó** (aprenentatge autodirigit, presa de decisions)
 - **Consulta/Enquesta** (votació, opinió ràpida)
 - Proporciona eines que ofereixin **reforç i retroalimentació immediata** utilitzant activitats com els qüestionaris.
 - Incorpora **vídeos, àudios i presentacions dinàmiques** per a una experiència d'aprenentatge més rica i atractiva.
 - Si escau, incorpora elements de gamificació per motivar la participació i la progressió.
-

[9] Evita que el teu curs es converteixi en un repositori d'arxiu

Un curs no ha de ser un magatzem de documents, sinó una experiència d'aprenentatge guiada.

- **Qüestiona la necessitat de cada document.** Si la informació es pot presentar de forma més interactiva (vídeo, H5P) o contextualitzada (dins una Pàgina), fes-ho i **evita la duplicitat.**
 - **Externalitza l'allotjament d'arxius** pesants amb drets d'autor a repositoris externs. Utilitza el Selector d'Arxius per enllaçar documents des de Google Drive, Zonavídeo UPC o UPCommons per estalviar espai a ATENEA i centralitzar els permisos.
 - Assegura la **coherència del contingut entre l'allotjament i la plataforma.** Si el fitxer és a un repositori extern, els canvis fets al document original es reflecteixen automàticament a ATENEA sense haver de tornar a carregar res.
 - **Fes neteja periòdica.** Elimina contingut antic, obsolet o els esborranys que puguin confondre l'alumnat.
-

[10] Crea i protegeix el teu material docent

La creació de materials docents digitals requereix una gestió acurada del format, l'allotjament i la propietat intel·lectual. Un material ben gestionat assegura la qualitat, l'accessibilitat i la legalitat del teu curs a llarg termini.

La identificació d'autoria i l'ús de llicències Creative Commons (CC) garanteixen la protecció del teu treball i el reconeixement acadèmic per la tasca docent i l'ús de formats estàndard i la inclusió de subtítols faciliten el compliment dels criteris d'accessibilitat legals, reduint la necessitat de revisions posteriors.

- **Allotja els arxius a repositoris institucionals** (Aprèn, Zonavídeo UPC, etc.) per garantir la seva conservació, l'espai i el control de versions. **Utilitza l'enllaç permanent** per incloure l'arxiu a ATENEA. Des d'ATENEA, pots enviar el material fàcilment a Aprèn (UPCommons).
- **Identifica la teva autoria (+) i protegeix el teu treball amb llicències que fomentin l'ús educatiu.** Prioritza els materials amb llicència oberta i tria una llicència Creative Commons adequada, tenint en compte les indicacions legals de la UPC (+) abans de penjar qualsevol material amb drets de tercers.
- **Utilitza formats estàndard no editables i assegura l'accessibilitat del contingut multimèdia.** Per a documents de Text/Presentacions utilitza .pdf (recomanat) en lloc d'arxius editables (.docx) i afegeix una portada Aprèn per a la uniformitat.
- **Optimitza els arxius multimèdia** i inclou elements clau per a l'**accessibilitat**. Per als vídeos (.mp4), limita la durada (màxim 6' recomanat) i inclou subtítols i per a les imatges, utilitza .png (amb transparència) o .jpg (sense). Redimensiona i **redueix el pes** abans de pujar les imatges i inclou una descripció (text alternatiu).
- **Defineix com s'obren els documents** per mantenir l'alumnat a l'entorn del curs. Modifica l'opció "Aparença" del recurs i tria que s'obri en una "Finestra emergent" per evitar que l'alumne surti de la finestra principal d'ATENEA.

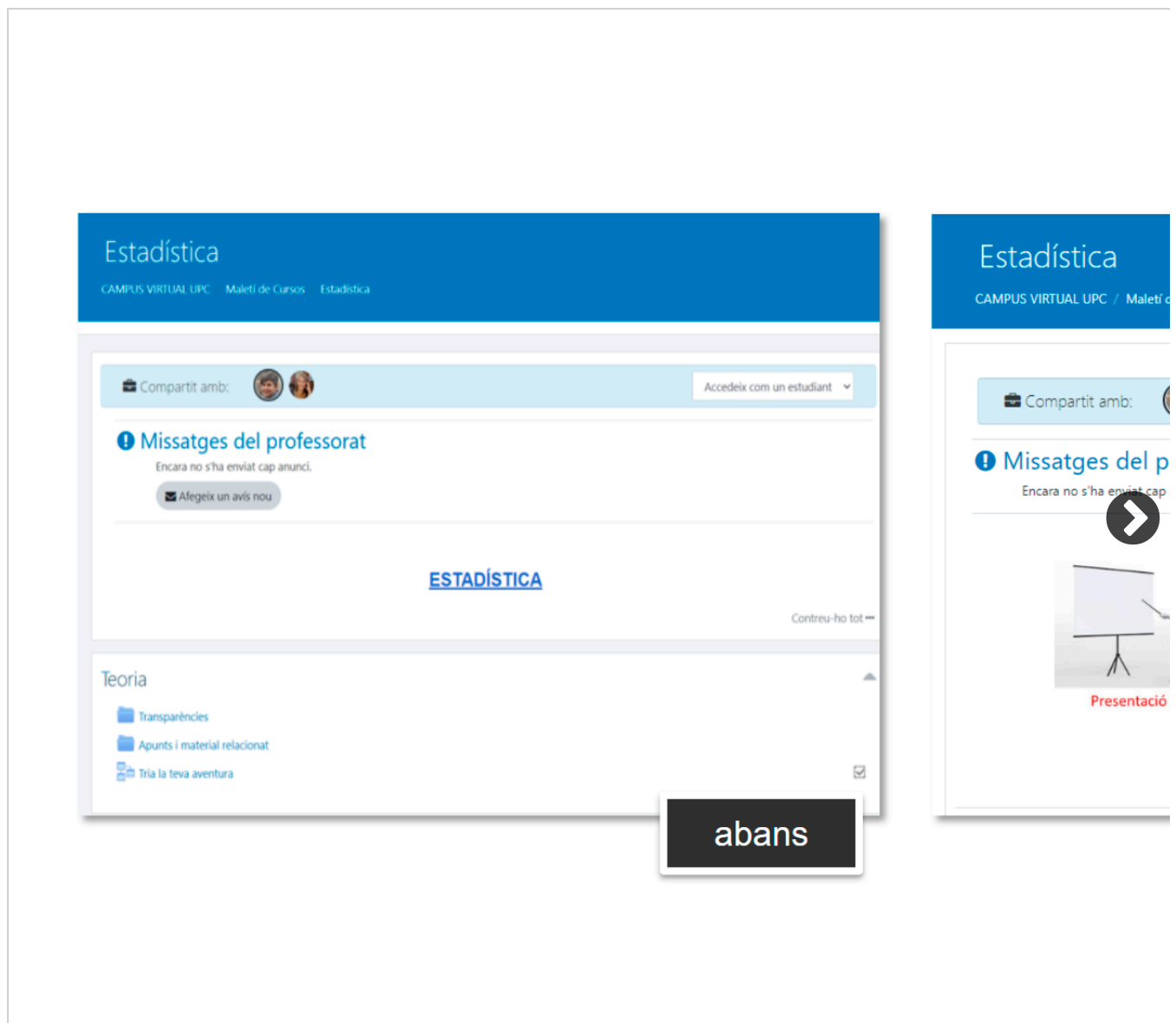
Tipus de document	Format/contenedor recomanat	Recomanacions
Text	.pdf (+ recomanat)	Afegir una portada Aprèn per donar uniformitat, seguint el Manual de portades Aprèn.
	.odt	
	.docx	
Presentació	.pdf (+ recomanat)	Afegir una portada Aprèn per donar uniformitat, seguint el Manual de portades Aprèn.
	.odp	
	.pps	
Vídeo	.mp4	· Durada màxima 6'
		· Incloure subtítols
		· Seguir el Manual per a l'edició de vídeos UPC
Àudio	.mp3	
	.m4a	
Imatge	.png (si cal transparència)	· Incloure la descripció
	.jpg (si no cal transparència)	· Reduir el pes al màxim ¹
		· Redimensionar-la a la mida necessària abans de pujar-la ²

¹ es pot utilitzar <https://compressjpeg.com>.

² es pot utilitzar l'editor d'imatges Windows, Gimp, <https://www.iloveimg.com/> o <https://edit.photo>.

A partir d'aquí... la teva assignatura pot millorar amb petites actuacions!

Te'n presentem alguns exemples reals:

Més informació

Deixa't ajudar!

Contacta amb el Punt ATENEA Biblioteques-ICE.

Si tens dubtes

posa't en contacte amb nosaltres